

**Комунальний вищий навчальний заклад
Київської обласної ради
"Чорнобильський медичний коледж"**

Циклова комісія терапевтичних дисциплін

Затверджую
Заст. директора
з навчальної роботи
_____ Т.М.Малюченко
"___" _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Догляд за хворими та медична маніпуляційна
техніка**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 223 Медсестринство

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ Лікувальна справа

Робоча програма Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка
для студентів за спеціальністю 223 Медсестринство,
спеціалізація Лікувальна справа
2011 року

Дьогтяр Ніна Михайлівна, викладач

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії терапевтичних дисциплін

Протокол від "___" _____ 201__ року № _____

Голова комісії терапевтичних дисциплін

_____ (Л.П. Кузнецова)

Перезатверджено:

20__ рік _____
20__ рік _____
20__ рік _____
20__ рік _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – <u>ECTS – 3,75</u>	Галузь знань <u>1201 Медицина</u> спеціальність <u>223 Медсестринство</u>	Нормативна
Модулів – Змістових модулів – Загальна кількість годин - 202,5	Спеціалізація (професійне спрямування): <u>Лікувальна справа</u>	Рік підготовки: <i>1-й</i> Семестр <i>1-й/2-й</i> Лекції: <i>12/20год</i> Практичні: <i>28год./100 год</i> Самостійна робота: <i>42,5 год.</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>молодший спеціаліст</i>	Вид контролю: <i>Екзамен</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальну програму з дисципліни “Догляд за хворими та маніпуляційна техніка” складено для КВНЗ КОР «Чорнобильський медичний коледж» за спеціальністю 5.12010101 “Лікувальна справа” відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ і ОПІ, затверджених МОН України і МОЗ України в 2011 р., та навчальних планів 2011 р.

У зв'язку з реформою охорони здоров'я в Україні та відповідно до “Концепції розвитку охорони здоров'я населення України”, які спрямовані на реалізацію положень Конституції та законів України щодо забезпечення доступної кваліфікованої медичної допомоги кожному громадянину України та нових державних стандартів вищої медичної освіти, виникла необхідність підготувати кваліфікованих фельдшерів для роботи на засадах сімейної медицини (загальної практики), впроваджувати нові технології профілактичної діяльності ФАПів.

Відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики фельдшер готується до надання долікарняної лікувально-профілактичної та санітарно-профілактичної допомоги, першої термінової медичної допомоги при гострих захворюваннях і нещасних випадках та роботи на самостійних фельдшерських та фельдшерсько-акушерських пунктах охорони здоров'я, у міських лікувально-профілактичних закладах.

Фельдшер, підготовлений до самостійної професійної діяльності, є безпосереднім виконавцем заходів щодо збереження та зміцнення здоров'я населення, підвищення якості медичної допомоги, особливо мешканцям сільської місцевості.

Догляд за хворими є невід'ємною складовою медицини. Він виділяється в самостійну дисципліну. Значення догляду за хворими важко переоцінити, оскільки нерідко успіх лікування і прогноз захворювання залежать від його якості. Догляд за пацієнтами та медична маніпуляційна техніка є першою клінічною дисципліною, на якому студенти починають спілкуватися з пацієнтами, що має велике значення для їх подальшої практичної діяльності.

Основними завданнями дисципліни є:

- засвоєння теоретичних знань та практичних умінь і навичок з питань професійного спілкування;
- спостереження і догляд за пацієнтами;
- виконання медичних маніпуляцій згідно зі стандартами та правилами інфекційної безпеки;
- профілактика професійних захворювань і внутрішньолікарняної інфекції;
- формування в студентів активної позиції щодо здорового способу життя.

Догляд за пацієнтом залежить не лише від медикаментозного забезпечення, фінансування, матеріально-технічної бази лікувально-профілактичного закладу, а й від професійного рівня фельдшера, його ставлення до пацієнта.

Підготовка спеціалістів має ґрунтуватися на засадах проблемного навчання, що сприятиме формуванню професійного логічного мислення.

Рекомендується поряд з проблемним навчанням використовувати різні форми самостійної роботи, які формують санітарно-освітнє мислення фельдшера, привчають до прийняття оптимальних рішень, а також активні форми навчання (ділові ігри, ситуаційні завдання, тести, контрольні-залікові практичні заняття тощо). Програмою передбачено привчати студентів дотримуватися етико-деонтологічних аспектів у своїй діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та його ставлення до хвороби.

Після вивчення дисципліни ***студенти повинні знати:***

- історію розвитку і становлення догляду за хворими;
- роль фельдшера як спеціаліста в системі охорони здоров'я, його основні завдання, права та обов'язки;
- визначення санітарно-протиепідемічного режиму, його мету, завдання, засоби забезпечення;
- поняття про внутрішньолікарняну інфекцію, інфекційну безпеку, інфекційний контроль;
- види і методи дезінфекції й стерилізації, характеристику їх;
- основні принципи лікувального харчування;
- особливості спостереження і догляду за пацієнтами з лихоманкою, порушеннями функцій органів дихання, кровообігу, травлення, сечової системи;
- основні методи лабораторних досліджень, їх принципи, підготовку пацієнтів до лабораторних досліджень;
- характеристику рентгенологічних і ендоскопічних методів дослідження, роль фельдшера в підготовці пацієнтів до обстеження;
- основні форми медичної документації;
- основи медичної етики і деонтології;
- основи санології;
- чинні накази та інші законодавчі документи МОЗ України.

Студенти повинні вміти:

- проводити санітарне оброблення пацієнта;
- готувати дезінфекційні розчини, користуватися ними;
- стерилізувати медичні інструменти;
- виписувати порційну вимогу та складати добове меню для пацієнта;
- годувати тяжкохворих пацієнтів;
- вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск,

- добовий діурез і водний баланс;
- проводити штучну вентиляцію легень, непрямий масаж серця;
 - ставити газовивідну трубку, клізми;
 - проводити катетеризацію і промивання сечового міхура;
 - виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури;
 - застосовувати лікарські засоби зовнішнім, ентеральним і парентеральним способами;
 - готувати пацієнта до лабораторного та інструментального (рентгенологічного, ендоскопічного) обстеження;
 - готувати пацієнта до ультразвукової діагностики (УЗД);
 - вести медичну документацію;
 - давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, раціонального харчування;
 - проводити санітарно-освітню роботу (санітарні бюлетні, бесіди, лекції).

Студенти мають бути поінформовані про:

- досягнення медицини, що втілюються в практичну охорону здоров'я;
- чинні накази МОЗ України та обласного управління охорони здоров'я;
- екологічний і санітарно-епідеміологічний стан регіону, країни.

3. Програма навчальної дисципліни

		Зміст	
		<i>1 семестр</i>	
1	<i>Практичне заняття</i>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація</p> <p>Санітарно-протиепідемічний режим — визначення, мета, засоби забезпечення. Проблема ВЛІ: збудники, шляхи передавання, чинники, які зумовлюють виникнення і поширення ВЛІ.</p> <p>Профілактика СНІДу та вірусного гепатиту.</p> <p>Основні напрями профілактики ВЛІ в сучасних умовах. Індивідуальні засоби захисту. Оброблення рук медичного персоналу. Надягання стерильних рукавичок.</p>	4
	<i>Самостійна робота</i>	<i>Типи лікувально-профілактичних закладів.</i>	2
2	<i>Практичне заняття</i>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація</p> <p>Приготування розчинів хлорного вапна (10 %; 0,5 %; 1 %), хлораміну (1 %; 3 %; 5 %). Приготування робочих розчинів сучасних дезінфекційних засобів (неохлору, дезактину, хлорантоїну. Приготування розчинів хлорного вапна (10 %; 0,5 %; 1 %; 3 %) і розчинів хлораміну (0,5 %; 1 %; 3 %; 5 %) і сучасних засобів дезінфекції (дезактин, неохлор, хлорантоїн тощо), їх застосування.</p>	4
	<i>Самостійна робота</i>	<i>Дезінфекція: розділи, види, методи. Правила техніки безпеки під час роботи з хлорумісними сполуками.</i>	3
3	<i>Практичне заняття</i>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація</p> <p>Дезінфекція предметів догляду за пацієнтами, особистої гігієни, посуду. Дезінфекція виробів медичного призначення: пінцетів, шпательів, корнцангів, шлункових та дуоденальних зондів (одноразового та багаторазового використання), лотка емальованого, гумового джгута, грілки, міхура для льоду тощо. Дезінфекція бікса, маніпуляційного столу, клейонки з кушетки, термометрів медичних, шприців і голок одноразового використання тощо. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення. Приготування мийних розчинів. Контроль якості передстерилізаційного очищення. Асептика й антисептика. Призначення, методи, засоби. Правила техніки безпеки під час роботи з інфікованим матеріалом.</p>	4

	<p><i>Самостійна робота</i></p>	<p><i>Маркування інвентаря для прибирання. Проведення поточної і заключної дезінфекції приміщень.</i></p>	<p>2</p>
<p>4</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація Стерилізація: методи, режими. Організація роботи в стерилізаційних відділеннях у лікувально-профілактичних закладах. Стерилізація гарячим повітрям, паром під тиском, хімічними розчинами, кип'ятінням (у домашніх умовах). Контроль якості стерилізації. Укладання бікса для накривання стерильного лотка, стерильного стола.</p>	<p>4</p>
<p>5</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичного закладу, медична документація. Медична документація стаціонару: медична картка стаціонарного хворого (ф. № 003/о), статистична картка вибулого зі стаціонару (ф. № 006/о). Медична документація поліклініки. Облікові форми: медична картка амбулаторного хворого (ф. № 025-4/о); контрольна картка диспансерного спостереження (ф. № 030/о); статистичний талон для реєстрації заключних діагнозів (ф. № 025-2/о).</p>	<p>4</p>
<p>6</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація Санітарно-протиепідемічний режим приймального відділення. Обладнання і функції, основна документація приймального відділення. Правила приймання і санітарного оброблення пацієнта (повного та часткового). Антропометричні дослідження хворих (вимірювання зросту, визначення маси тіла, вимірювання окружності грудної клітки, вимірювання окружності живота). Наказ № 38 від 28.03.1994 р. “Про організацію та проведення заходів по боротьбі з педикульозом”. Протипедикульозна укладка. Санітарне оброблення пацієнта з педикульозом.</p>	<p>4</p>
<p>7</p>	<p><i>Практичне заняття</i></p>	<p>Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація Організація роботи й особливості забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму маніпуляційного кабінету. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету. Накривання стерильного стола, стерильного лотка. Профілактика СНІДу та вірусного гепатиту. Заходи безпеки в разі поранень, контактів з кров'ю та іншими біологічними рідинами пацієнта (витяг з наказу МОЗ України № 120 від 25.05.2000 р.). Вміст аптечки “Анти-СНІД”, медична документація (ф. № 108-01/о,” Журнал реєстрації аварій під час надання медичної допомоги ВІЛ-інфікованим та роботи з ВІЛ-інфікованим матеріалом”).</p>	<p>4</p>

	Самостійна робота	Санітарно-протиепідемічний режим терапевтичного відділення. Санітарно-протиепідемічний режим палати, буфетної тощо.	3
1	Лекція	<p style="text-align: center;">2 семестр</p> <p>Харчування пацієнтів</p> <p>Склад та енергетична цінність їжі. Основні принципи лікувального харчування. Дієтичні столи за М.І. Певзнером, їх характеристика. Організація харчування хворих у стаціонарі.</p> <p>Годування тяжкохворих. Штучне харчування хворих: види, характеристика. Поняття про парентеральне живлення: показання, розчини.</p>	2
2	Лекція	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами</p> <p>Механізм терморегуляції. Температура тіла здорової людини. Види термометрів. Вимірювання температури тіла, вибір місця, реєстрація. Гарячка: стадії, основні симптоми, особливості спостереження та догляду за пацієнтом з гарячкою. Критичне та літичне зниження температури тіла.</p> <p>Клінічні симптоми захворювань органів дихання: задишка, кашель, кровохаркання, біль у грудній клітці. Види задишки (інспіраторна, експіраторна, змішана). Ядуха. Астма. Асфіксія. Патологічні типи дихання: Куссмауля, Чейна—Стокса, Біота, їх діагностичне значення. Кашель, характер кашлю (сухий, вологий). Спостереження і догляд за пацієнтами під час задишки, кашлю. Кровохаркання, легенева кровотеча: симптоми, долікарська допомога.</p>	2
3	Лекція	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами</p> <p>Пульс: визначення, основні параметри пульсу (ритм, частота, наповнення, напруження). Місця визначення артеріального пульсу. Порушення пульсу: тахікардія, брадикардія, аритмія.</p> <p>Артеріальний тиск: визначення, нормальні показники АТ згідно з даними ВООЗ. Вікові особливості АТ. Види апаратів для вимірювання АТ.</p> <p>Клінічні симптоми захворювань органів кровообігу: біль у ділянці серця або за грудниною, серцебиття, задишка, набряки.</p> <p>Визначення добового діурезу і водного балансу.</p> <p>Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням функції органів кровообігу.</p>	2
4	Лекція	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами</p> <p>Клінічні симптоми захворювань органів травлення: біль у животі, відрижка, печія, нудота, блювання, порушення апетиту, метеоризм, пронос, закріп, шлунково-кишкові кровотечі. Особливості спостереження і догляду за пацієнтами з порушеннями функцій органів травлення. Шлунково-кишкові кровотечі: симптоми, долікарська допомога. Метеоризм: визначення, причини, заходи профілактики. Показання і</p>	2

		протипоказання до застосування газовивідної трубки. Промивання шлунка: показання і протипоказання, види зондів, способи промивання. Клізми: види (очисна, сифонна, олійна, гіпертонічна, лікувальна), показання, протипоказання до їх застосування. Право пацієнта на отримання інформації про призначену процедуру та необхідність його згоди на проведення.	
5	<i>Лекція</i>	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами</p> <p>Клінічні симптоми захворювань нирок і сечовидільної системи: біль у попереку, набряки, підвищення артеріального тиску. Діурез та його порушення: поліурія, олігоурія, анурія. Особливості спостереження і догляду за пацієнтами з порушенням функцій нирок і сечовивідних шляхів. Заходи в разі затримки сечі. Катетеризація сечового міхура: показання, протипоказання, види катетерів, методика. Допомога пацієнту з приводу нетримання сечі. Види сечоприймачів.</p>	2
6	<i>Лекція</i>	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами</p> <p>Спостереження і догляд за тяжкохворими і агонізуючими. Клінічна й біологічна смерть. Принципи реанімації. Правила поводження з трупом</p>	2
7	<i>Лекція</i>	<p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів</p> <p>Шляхи введення лікарських засобів в організм людини: зовнішній (через шкірні покриви, слизові оболонки і дихальні шляхи), ентеральний і парантеральний. Місцева і резорбтивна дія ліків. Право пацієнта на отримання інформації про призначений лікарський засіб. Необхідність отримання згоди пацієнта на введення ліків. Зовнішні застосування лікарських засобів: переваги та недоліки, техніка застосування. Переваги та недоліки ентерального введення, взаємодія ліків з продуктами. Сублінгвальний та ректальний способи введення лікарських засобів. Парантеральний шлях введення лікарських засобів, його особливості, переваги та недоліки. Види ін'єкцій. Анатомічні ділянки для парантерального введення лікарських засобів. Ускладнення, їх профілактика. Тактика фельдшера в разі виникнення можливих ускладнень.</p> <p>Виписування і отримання лікарських засобів в умовах стаціонару. Правила зберігання, розміщення та обліку ліків у відділенні. Зберігання, призначення, застосування і облік препаратів списків А і В.</p>	2
8	<i>Лекція</i>	<p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях</p> <p>Характеристика основних методів лабораторних досліджень. Участь фельдшера в проведенні лабораторних досліджень. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу для лабораторного дослідження.</p> <p>Методи лабораторного дослідження мокротиння:</p>	2

		<p>загальний, бактеріологічний, виявлення мікобактерій туберкульозу, атипівих клітин.</p> <p>Фракційне зондування: показання, протипоказання, демонстрація всього необхідного для його проведення. РН-метричне дослідження шлункового вмісту.</p> <p>Дуоденальне зондування: показання, протипоказання, демонстрація всього необхідного для його проведення.</p> <p>Діагностичне значення промивних вод шлунка, вмісту шлунка, отриманого при фракційному зондуванні; вмісту дванадцятипалої кишки, отриманого при дуоденальному зондуванні.</p> <p>Діагностичне значення лабораторних методів дослідження сечі: загального, бактеріологічного, за методами Нечипоренка та Зимницького, на діастазу, 17-кетостероїди, глюкозу.</p> <p>Діагностичне значення лабораторних методів дослідження калу: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, яйця гельмінтів.</p>	
9	<i>Лекція</i>	<p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях</p> <p>Характеристика основних методів інструментального обстеження пацієнтів.</p> <p>Участь фельдшера в підготовці пацієнтів до рентгенологічного, ендоскопічного та ультразвукового досліджень.</p> <p>Пункції: види (абдомінальна, плевральна), показання до їх проведення, підготовка пацієнта до маніпуляції, участь фельдшера в проведенні пункції.</p> <p>Медична етика. Право пацієнта на отримання інформації про призначене обстеження та необхідність його згоди на проведення.</p>	2
10	<i>Лекція</i>	<p>Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань.</p> <p>Загартування. Уявлення про психотерапію. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття</p> <p>Здоров'я, чинники ризику виникнення захворювань. Формування здорового способу життя, профілактика захворювань.</p> <p>Визначення поняття “здоров'я” — індивідуального і суспільного. Показники суспільного здоров'я: народжуваність, смертність, середня тривалість життя, захворюваність.</p> <p>Чинники ризику виникнення захворювань, характеристика найвагоміших чинників: забруднення навколишнього природного середовища, нераціональне харчування, гіподинамія, шкідливі звички (алкоголізм, тютюнокуріння, наркоманія, токсикоманія), психоемоційна напруженість, генетична схильність та ін. Формування здорового способу життя — основа профілактики захворювань. Види профілактики (первинна, вторинна).</p>	2

		<p>Диспансеризація — активна форма медичного спостереження за станом здоров'я населення. Масове обстеження населення, його роль у виявленні та ранній діагностиці захворювань. Диспансерне спостереження за окремим групами населення. Види спеціалізованих диспансерів, їх організація, форми й методи роботи.</p> <p>Активне раннє виявлення хворих, їх облік, диспансеризація, надання систематичної кваліфікованої медичної допомоги. Патронаж. Роль фельдшера в системі диспансерного спостереження.</p> <p>Визначення поняття “психотерапія”, її значення для профілактики і лікування.</p> <p>Гармонійна сім'я — запорука здоров'я. Залежність здоров'я дорослого населення від сімейного стану. Соціальні й психологічні проблеми сім'ї, проблема розлучень. Роль сім'ї у формуванні здоров'я дітей.</p> <p>Визначення поняття геронтології, геронтологічна класифікація.</p> <p>Показники довголіття. Середня тривалість життя чоловіків і жінок. Проблема постаріння населення. Проблеми людей літнього та старечого віку. Герогігієна, її завдання у вирішенні питань гігієни праці, відпочинку, способу життя людей літнього і старечого віку.</p> <p>Геріатрія: визначення, завдання.</p> <p>Проблеми деонтології в геріатрії. Медичне обслуговування осіб літнього і старечого віку. Соціальна і психологічна адаптація людей літнього і старечого віку. Основні умови активного довголіття.</p> <p>Загартування організму. Уявлення про психічну саморегуляцію. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття.</p> <p>Визначення поняття “загартування”. Основні принципи загартування: поступовість, систематичність, урахування індивідуальних особливостей організму, позитивна емоційна установка, поєднання з фізичною активністю.</p> <p>Характеристика основних засобів загартування. Рекомендації щодо загартування здорової людини.</p>	
1	<i>Самостійна робота</i>	<i>Формування здорового способу життя, профілактика захворювань</i>	2
	<i>Самостійна робота</i>	<i>Сім'я та здоров'я. Активне довголіття</i>	3
	Практичне заняття	<p>Особиста гігієна пацієнтів</p> <p>Транспортування і перекладання хворого. Використання функціонального ліжка. Облаштування ліжка хворого. Заміна постільної і натільної білизни тяжкохворим. Допомога пацієнту під час заміни натільної білизни. Розміщення пацієнта в положенні Фаулера (проміжне положення пацієнта між положенням напівлежачи і</p>	4

	<p>Самостійна робота</p>	<p>напівсидячи), Сімса (проміжне між положеннями лежачи на животі та лежачи на боці).</p> <p>Пролежні: основні причини та фактори ризику їх виникнення. Оцінювання стану пацієнта за шкалою Norton. Ділянки утворення пролежнів, ступені тяжкості, комплексна профілактика, догляд за шкірою за наявності пролежнів, лікування.</p> <p>Догляд за шкірними складками з метою профілактики попрілостей.</p> <p>Догляд за волоссям: миття, розчісування, стрижка та гоління.</p> <p>Догляд за очима: промивання, очні ванночки.</p> <p>Догляд за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу.</p> <p>Догляд за носовими ходами.</p> <p>Догляд за порожниною рота в тяжкохворих: огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання.</p> <p>Догляд за статевими органами: підмивання, висушування.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — облаштування ліжка пацієнта; — заміна натільної і постільної білизни лежачому пацієнту; — техніка користування функціональним ліжком; — техніка транспортування і перекладання пацієнта; — комплексна профілактика пролежнів; — догляд за шкірою в разі наявності пролежнів; — користування гумовим колом; — догляд за шкірою: вмивання, обтирання лежачих пацієнтів; — догляд за волоссям (миття, розчісування, гоління, підстригання); — догляд за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей); — догляд за очима (промивання, очні ванночки); — догляд за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу; — догляд за носовими ходами; — догляд за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, чищення зубів, полоскання); — техніка підкладання металевого і гумового суден тяжкохворим; — техніка подавання сечоприймача лежачим пацієнтам. <p><i>Режим фізичної активності пацієнта (загальний, напівліжковий, ліжковий, суворий ліжковий). Положення пацієнта в ліжку (активне, пасивне, вимушене).</i></p> <p><i>Основні вимоги до гігієни тіла пацієнта. Догляд за шкірою, природними складками.</i></p>	<p>2</p>
--	---------------------------------	---	----------

2	<p>Практичне заняття</p>	<p>Харчування пацієнтів Складання порційної вимоги. Складання добового меню згідно з рекомендованою дієтою. Годування тяжкохворих у ліжку (з ложки, напувальника). Уведення харчових сумішей через зонд. Годування пацієнта через гастростому, догляд за нею. Парентеральне живлення: показання, розчини.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — складання порційної вимоги; — складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою; — годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника; — годування пацієнта через назогастральний зонд за допомогою шприца Жане; — годування через гастростому, оброблення шкіри навколо гастростоми. 	4
	<p>Самостійна робота</p>	<p><i>Навчання пацієнта принципам раціонального та лікувального харчування.</i></p>	2
3	<p>Практичне заняття</p>	<p>Найпростіші методи фізіотерапії Техніка процедури (постановка банок, накладання гірчичників, компресів, міхура з льодом, грілки). Догляд за пацієнтом під час проведення процедури. Право пацієнта на інформацію про процедуру; необхідність отримання його згоди. Оксигенотерапія: цілі та методи. Правила зберігання кисневих балонів. Централізоване подавання кисню. Оксигенотерапія через носові катетери, кисневі маски. Гіпербарична оксигенація. Техніка безпеки під час роботи з кисневими установками. Подавання кисню з кисневої подушки.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — техніка застосування банок; — техніка накладання гірчичників; — техніка зігрівальних компресів; — техніка охолоджувальних компресів; — техніка застосування грілки; — техніка застосування міхура з льодом; — подавання кисню з кисневої подушки. 	4
	<p>Самостійна робота</p>	<p><i>Методи найпростішої фізіотерапії, показання та протипоказання до їх застосування. Підготовка пацієнта, оснащення, вибір місця для проведення процедури, можливі ускладнення під час і після процедур, профілактика їх. Правила техніки безпеки під час застосування найпростіших методів фізіотерапії.</i></p>	2
4	<p>Практичне заняття</p>	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами Температура тіла здорової людини. Правила</p>	4

5	<p>Практичне заняття</p>	<p>зберігання термометрів, дезінфекція після використання. Вимірювання температури тіла, вибір місця, реєстрація результатів. Типи температурних кривих. Гарячка: стадії, основні симптоми, особливості спостереження та догляду за пацієнтами з гарячкою. Критичне та літичне зниження температури тіла.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — техніка вимірювання температури тіла, оцінювання отриманих даних, реєстрація; — догляд за пацієнтом з гарячкою; — надання медичної допомоги пацієнтові під час критичного зниження температури тіла; — підмивання пацієнтки в ліжку. <p>Спостереження і догляд за пацієнтами Спостереження за диханням (частотою, глибиною, ритмом). Визначення частоти дихання. Спірометрія. Дезінфекція мокротиння. Допомога пацієнту в разі виникнення задишки. Спостереження і догляд за пацієнтом у разі виникнення кровохаркання або легеневої кровотечі. Надання долікарської допомоги.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — підрахунок частоти дихання, оцінювання отриманих даних; — допомога хворому під час кашлю, задишки; — долікарська допомога в разі виникнення кровохаркання, легеневої кровотечі; 	4
	<p>Самостійна робота</p>	<p><i>Допомога пацієнтові під час кашлю. Правила користування індивідуальною плявальною, її дезінфекція.</i></p>	1
6	<p>Практичне заняття</p>	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами Пульс: техніка визначення, характеристика, реєстрація результатів у температурному листку. Види порушення пульсу (тахікардія, брадикардія, аритмія). Дефіцит пульсу.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначення пульсу, його характеристика, реєстрація; 	4
7	<p>Практичне заняття</p>	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами Артеріальний тиск: техніка вимірювання, реєстрація отриманих даних, нормальні показники АТ згідно з даними ВООЗ. Спостереження і догляд за пацієнтом у разі виникнення болю в ділянці серця, задишки. Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю. Долікарська допомога при гострій судинній недостатності (непритомність, колапс, шок).</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — вимірювання артеріального тиску, його оцінювання, 	4

8	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Практичне заняття</i></p>	<p>реєстрація;</p> <p><i>Клінічні симптоми захворювань органів кровообігу: біль у ділянці серця або за грудниною, перебої в роботі серця, серцебиття, задишка, набряки.</i></p> <p>Спостереження і догляд за пацієнтами Невідкладна медична допомога після аспірації блювотних мас. Підготовка пацієнта, оснащення та техніка промивання шлунка. Спостереження за пацієнтами під час та після промивання шлунка. Підготовка пацієнта, оснащення та техніка постановки клізм: очисної, сифонної, олійної, гіпертонічної, лікувальної. Спостереження за пацієнтом під час та після постановки клізм. Підготовка пацієнта, оснащення та техніка введення газовивідної трубки. Показання, протипоказання. Взяття на лабораторне дослідження промивних вод шлунка і блювотних мас.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — техніка застосування газовивідної трубки; — техніка застосування очисної клізми; — техніка промивання шлунка; — техніка застосування сифонної клізми; — техніка застосування лікувальної клізми; — надання долікарської допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас; — надання долікарської допомоги в разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі; — взяття блювотних мас і промивних вод шлунка для дослідження; 	<p>2</p> <p>4</p>
9	<p><i>Самостійна робота</i></p> <p><i>Практичне заняття</i></p>	<p><i>Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням функцій травного каналу. Допомога хворому під час блювання.</i></p> <p>Спостереження і догляд за пацієнтами Допомога пацієнтові в разі нетримання сечі. Застосування різних видів сечоприймачів. Надання медичної допомоги пацієнту в разі гострої затримки сечі. Техніка проведення катетеризації сечового міхура м'яким катетером. Види катетерів. Особливості застосування катетерів у чоловіків і жінок. Техніка промивання сечового міхура дезінфекційними розчинами, показання і протипоказання до промивання.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — визначення добового діурезу, водного балансу, оцінювання отриманих даних; — катетеризація сечового міхура м'яким катетером; — промивання сечового міхура; 	<p>3</p> <p>4</p>

		<ul style="list-style-type: none"> — подавання сечоприймача лежачому пацієнтові; — підкладання судна лежачому пацієнтові; — підмивання пацієнтки в ліжку. <p><i>Визначення добового діурезу, водного балансу.</i> <i>Спостереження і догляд за пацієнтами із захворюваннями нирок і сечовивідної системи.</i></p>	3
10	Самостійна робота Практичне заняття	<p>Спостереження і догляд за пацієнтами Спостереження та догляд за тяжкохворими та агонізуючими.</p> <p>Догляд за волоссям, очима, вухами, носовими ходами, порожниною рота, статевими органами (підмивання, висушування). Паліативна та хоспісна допомога. Етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворим пацієнтом, його сім'єю і близькими. Констатація клінічної і біологічної смерті. Проведення реанімаційних заходів на ФАПі (штучна вентиляція легенів, непрямий масаж серця та ін.). Правила поводження з трупом.</p>	4
11	Практичне заняття	<p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів Виписування, облік і зберігання лікарських засобів. Робота фельдшера з листком лікарських призначень. Зберігання лікарських засобів у відділенні, на ФАПі; розміщення в медичній шафі відповідно до їх застосування. Облік та зберігання отруйних і сильнодіючих засобів (списки А і В). Оформлення облікових журналів. Виписування вимоги-накладної на лікарські засоби та порядок отримання їх з аптеки. Особливості виписування рецепту-вимоги на наркотичні засоби та етиловий спирт.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — складання вимоги-накладної на лікарські засоби; — розкладання лікарських засобів у медичній шафі відповідно до їх застосування; 	4
12	Практичне заняття	<p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів Зовнішнє застосування лікарських засобів: втирання мазі, змащування шкіри, застосування пластирів, крапель, бовтанок, присипок. Закапування крапель у ніс, вуха, очі. Закладання мазі за повіки. Використання кишенькових інгаляторів. Ентеральні способи введення ліків. Пероральний, сублінгвальний і ректальний способи застосування лікарських засобів.</p>	4

13	Практичне заняття	<p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки; — закапування крапель у ніс, вуха, очі; — закладання мазі за повіки. — техніка користування кишеньковим аерозольним інгалятором; <p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів</p> <p>Інструментарій для парентерального введення лікарських засобів. Види шприців: одноразові, багаторазові, шприц Жане, шприц-тюбик; інсуліновий і туберкуліновий.</p> <p>Види голок. Вибір довжини і діаметра залежно від виду ін'єкцій. Набирання лікарських засобів з ампул і флаконів.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — техніка набирання лікарських засобів із ампул, флаконів; 	4
14	Практичне заняття	<p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів</p> <p>Внутрішньошкірні ін'єкції. Вибір шприца та голки. Техніка виконання ін'єкцій. Застосування внутрішньошкірних ін'єкцій для місцевого знеболювання, проведення алергійних проб, проби Манту. Оцінювання отриманих результатів.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — техніка внутрішньошкірних ін'єкцій; — проведення проб на чутливість до лікарських засобів; <p><i>Знезараження одноразових шприців і голок після їх використання.</i></p>	4
	Самостійна робота		1,5
15	Практичне заняття	<p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів</p> <p>Підшкірні ін'єкції: вибір шприца та голки, місця для проведення ін'єкції. Особливості введення олійних розчинів. Ціна поділки різних видів інсулінових шприців. Розрахунок дози інсуліну. Особливості введення препаратів інсуліну. Можливі ускладнення. Знезаражування одноразових шприців і голок після їх використання.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — техніка підшкірних ін'єкцій; — користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну; — техніка введення олійних розчинів, оброблення інструментарію після ін'єкції; 	4

16	Практичне заняття Самостійна робота	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів Внутрішньом'язові ін'єкції: вибір шприца, голки та місця для виконання ін'єкції. Розведення порошкоподібних антибіотиків для виконання проби на чутливість організму до препарату та для парентерального введення (1:1, 1:2). Особливості розведення і введення біциліну. Техніка виконання внутрішньом'язових ін'єкцій. Практичні навички: — техніка внутрішньом'язових ін'єкцій; — розведення і розрахунок дози антибіотика; <i>Знезаражування одноразових шприців і голок після їх використання.</i>	4 1
17	Практичне заняття Самостійна робота	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів Венепункція: мета, вибір шприца і голки, застосування голки Дюфо. Техніка кровопускання, показання і протипоказання. Техніка струминного введення лікарських засобів за допомогою шприца. Практичні навички: — техніка накладання джгута; — техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів; <i>Особливості введення кальцію хлориду та серцевих глікозидів.</i>	4 1
18	Практичне заняття Самостійна робота	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів Взяття крові з вени для імунологічного, біохімічного, бактеріологічного досліджень, на коагулограму. Особливості взяття крові з вени на наявність алкоголю. Аутогемотерапія. Практичні навички: — техніка взяття крові з вени для лабораторних досліджень; — техніка аутогемотерапії; — техніка кровопускання; <i>Знезаражування одноразових шприців та голок після їх використання.</i>	4 1
19	Практичне заняття	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів Монтаж і складання системи для внутрішньовенного вливання. Заповнення системи для інфузійної терапії. Практичні навички: — заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином;	4

20	Практичне заняття	<p>Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів</p> <p>Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів, заміна використаного флакона. Регулювання швидкості введення розчинів. Додаткове введення ліків. Дезінфекція системи після використання.</p> <p>Ускладнення, які можуть виникати під час виконання ін'єкцій: алергійні реакції (місцеві, загальні, анафілактичний шок). Протишоковий набір.</p> <p>Практичні навички:</p> <p>— техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.</p>	4
	Самостійна робота	<p><i>Віддалені ускладнення (СНІД, гепатити). Розвиток інфільтрату (причини, ознаки, лікування, профілактика). Виникнення абсцесу (причини, місцеві і загальні ознаки, лікування, профілактика). Поломка голки, повітряна і жирова емболія, помилкове введення препарату. Механічне ушкодження нервових стовбурів. Причини та ознаки виникнення тромбофлебиту. Гематома (профілактика, лікування). Сепсис (основні ознаки, причини, профілактика).</i></p> <p><i>Чинні накази МОЗ України щодо профілактики СНІДу, вірусного гепатиту.</i></p>	4
21	Практичне заняття	<p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях</p> <p>Участь фельдшера в лабораторних дослідженнях.</p> <p>Збирання мокротиння на загальний клінічний аналіз, бактеріологічне дослідження, для виявлення мікобактерій туберкульозу, атипівих клітин.</p> <p>Взяття мазка із зів та носа.</p> <p>Практичні навички:</p> <p>— техніка взяття мазка із зів та носа;</p> <p>— збирання мокротиння для загального клінічного аналізу, бактеріологічного дослідження, дослідження для виявлення мікобактерій туберкульозу, атипівих клітин;</p>	4
	Самостійна робота	<p><i>Чинні накази МОЗ України про лабораторне обстеження пацієнтів, хворих на ангіну, з метою виявлення та профілактики дифтерії.</i></p>	2
22	Практичне заняття	<p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях</p> <p>Підготовка пацієнта, оснащення й техніка фракційного зондування, направлення матеріалу до лабораторії.</p> <p>Підготовка пацієнта, оснащення та техніка дуоденального зондування, направлення матеріалу до лабораторії.</p> <p>Практичні навички:</p> <p>— техніка фракційного зондування, направлення</p>	4

23	Практичне заняття	<p>матеріалу до лабораторії; — техніка дуоденального зондування, направлення матеріалу до лабораторії;</p> <p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях</p> <p>Збирання сечі для лабораторного дослідження: загального, бактеріологічного, за методами Зимницького та Нечипоренка, визначення діастази, глюкози, 17-кетостероїдів.</p> <p>Взяття калу для копрологічного, бактеріологічного дослідження, дослідження на приховану кров, яйця гельмінтів.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — збирання сечі для загального клінічного аналізу; — збирання сечі для дослідження за методом Нечипоренка; — збирання сечі для дослідження функцій нирок за методом Зимницького; — збирання сечі для дослідження на діастазу, 17-кетостероїди; — збирання сечі для дослідження на наявність глюкози, кетонівих тіл; — збирання сечі для бактеріологічного дослідження; — підготовка і взяття калу для лабораторних досліджень: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, на наявність яєць гельмінтів; — виписування направлення на лабораторне обстеження 	4
24	Практичне заняття	<p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях</p> <p>Підготовка пацієнта до ендоскопічних методів дослідження: бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії, цистоскопії. Підготовка пацієнта до УЗД органів черевної порожнини.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження шлунка і кишок; — підготовка пацієнта до іригоскопії; — підготовка пацієнта до бронхоскопії; — підготовка пацієнта до езофагогастродуоденоскопії; — підготовка пацієнтки до колоноскопії; — підготовка пацієнта до ректороманоскопії; — підготовка пацієнта до ультразвукової діагностики (УЗД) органів черевної порожнини; — підготовка пацієнта до цистоскопії; <p><i>Підготовка пацієнта до рентгенологічних досліджень: органів травлення, органів сечовивідної</i></p>	4
	Самостійна робота		1

25	<p>Практичне заняття</p> <p>Самостійна робота</p>	<p><i>системи.</i></p> <p>Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях Підготовка пацієнта і всього необхідного до проведення пункцій (абдомінальної, плевральної), участь фельдшера. Спостереження і догляд за пацієнтами під час та після пункції.</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> — пункція плевральної порожнини (плевроцентез). Участь фельдшера; — пункція черевної порожнини (лапароцентез). Участь фельдшера; <p><i>Можливі ускладнення при проведенні плевральної пункції і тактика при цьому.</i></p> <p><i>Медична етика і деонтологія в роботі фельдшера.</i></p>	<p>4</p> <p>1</p>
----	---	---	---------------------------------

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
1	Вступ. Охорона праці в галузі	3	3	—	—
2	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація	47	9	28	10
3	Особиста гігієна пацієнтів	8	—	4	2
4	Харчування пацієнтів	12	2	4	2
5	Найпростіші методи фізіотерапії	12	—	4	2
6	Спостереження і догляд за пацієнтами	56	10	28	9
7	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів	62	2	40	8,5
8	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях	36	4	20	4
9	Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань. Формування здорового способу життя, профілактика захворювань	3	1	—	2
10	Загартування. Уявлення про психотерапію. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття	4	1	—	3
	Усього	200,5	32	128	42,5

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>1 семестр</i>		
1.	Вступ. Охорона праці в галузі	2
2.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Приготування робочих дезінфікуючих розчинів	2
3.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Загальні відомості про гепатит, ВІЛ і СНІД	2
4.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Загальні відомості про інфекційний контроль, методи обробки рук медперсоналу	2
5.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Стерилізація. Передстерилізаційна очистка виробів медичного призначення	2
6.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Поняття про асептику та антисептику	2
	Всього	12
<i>2 семестр</i>		
1	Харчування пацієнтів	2
2	Спостереження і догляд за пацієнтами, клінічні симптоми захворювань органів дихання	2
3	Спостереження і догляд за пацієнтами клінічні симптоми захворювань органів кровообігу	2
4	Спостереження і догляд за пацієнтами клінічні симптоми захворювань органів травлення. Клізми	2
5	Спостереження і догляд за тяжкохворими та агонуючими. Клінічна і біологічна смерть	2
6	Спостереження і догляд за пацієнтами клінічні симптоми захворювань нирок та сечовивідних шляхів	2
7	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів	2
8	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях	2
9	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях	2
10	Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань. Загартування. Уявлення про психотерапію. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття	2
	Всього	32

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>1 семестр</i>		
1.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Типи лікувально – профілактичних закладів	4
2.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Дезінфекція: розділи, види, методи	4
3.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Маркування інвентаря для прибирання	4
4.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація: методи, режими	4
5.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Санітарно – протиепідемічний режим лікувально – профілактичного закладу, медична документація	4
6.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Санітарно – протиепідемічний режим приймального відділення	4
7.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Дезінфекція. Стерилізація. Санітарно – протиепідемічний режим терапевтичного відділення	4
	<i>Всього</i>	28
<i>2 семестр</i>		
1	Особиста гігієна пацієнтів	4
2	Харчування пацієнтів	4
3	Найпростіші методи фізіотерапії	4
4	Спостереження і догляд за пацієнтами. Вимірювання температури тіла	4
5	Спостереження і догляд за пацієнтами. Спостереження за диханням. Спірометрія	4
6	Спостереження і догляд за пацієнтами. Пульс	4
7	Спостереження і догляд за пацієнтами. Артеріальний тиск	4
8	Спостереження і догляд за пацієнтами. Промивання шлунка. Клізми	4
9	Спостереження і догляд за пацієнтами. Добовий діурез. Катетеризація сечового міхура	4
10	Спостереження і догляд за пацієнтами. Спостереження та догляд за тяжкохворими. Паліативна та хоспісна допомога	4
11	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів.	4
12	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Ентеральні способи введення ліків	4

13	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Види голок. Набирання ліків з ампул та флаконів	4
14	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Внутрішньошкірні ін'єкції	4
15	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Підшкірні ін'єкції	4
16	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Внутрішньом'язові ін'єкції	4
17	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Венепункції	4
18	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Взяття крові з вени для біохімічного дослідження. Аутогемотерапія	4
19	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Інфузійна терапія	4
20	Виписування, зберігання і застосування лікарських засобів. Внутрішньовенне краплинне введення	4
21	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях	4
22	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях. Фракційне зондування шлунка. Дуоденальне зондування	4
23	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях. Збирання сечі для лабораторного дослідження. Взяття калу	4
24	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях. Рентгенологічні, ендоскопічні методи дослідження	4
25	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях. Пункції: абдомінальна, люмбальна, плевральна.	4
	Усього	100
	Всього	128

7. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів	10
2	Особиста гігієна пацієнтів	2
3	Харчування пацієнтів	2
4	Найпростіші методи фізіотерапії	2
5	Спостереження і догляд за пацієнтами	9
6	Застосування лікарських засобів	8,5
7	Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях	4
8	Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань. Формування здорового способу життя, профілактика захворювань	2
9	Загартування. Уявлення про психотерапію. Сім'я і здоров'я. Активне довголіття	3
	Усього	42,5

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Миття рук. Гігієнічна антисептика рук.
2. Надягання стерильних рукавичок.
3. Знімання та дезінфекція використаних рукавичок.
4. Приготування розчинів хлорного вапна (10 %; 0,5 %; 1 %), хлораміну (1 %; 3 %; 5 %).
5. Приготування робочих розчинів сучасних дезінфекційних засобів (неохлору, дезактину, хлорантоїну).
6. Дезінфекція одноразових шприців і голок після їх використання.
7. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення.
8. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення (азопірамова проба, проба з препаратом “Факел-2”, фенолфталеїнова проба).
9. Дезінфекція маніпуляційного стола.
10. Санітарне оброблення пацієнта з педикульозом.
11. Комплексна профілактика пролежнів.
12. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
13. Користування гумовим колом, його дезінфекція.
14. Техніка накладання гірчичників.
15. Техніка накладання вологого зігрівального компресу.
16. Техніка застосування грілки, її дезінфекція.
17. Техніка застосування міхура з льодом, його дезінфекція.
18. Подавання кисню з кисневої подушки.
19. Техніка вимірювання температури тіла, оцінювання отриманих даних, реєстрація.
20. Підрахунок частоти дихання, оцінювання отриманих даних.
21. Визначення пульсу, його характеристика, реєстрація.
22. Вимірювання артеріального тиску, його оцінювання, реєстрація.
23. Визначення добового діурезу, водного балансу, оцінювання отриманих даних.
24. Техніка застосування очисної клізми.
25. Техніка промивання шлунка.
26. Техніка застосування сифонної клізми.
27. Техніка застосування лікувальної клізми.
28. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером.
29. Техніка користування кишеньковим аерозольним інгалятором.
30. Техніка набирання лікарських засобів із ампул, флаконів.
31. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.
32. Техніка підшкірних ін'єкцій.
33. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
34. Техніка введення олійних розчинів, оброблення інструментарію після ін'єкції.

35. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.
36. Розведення і розрахунок дози антибіотика.
37. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
38. Техніка взяття крові з вени для лабораторних досліджень.
39. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
40. Збирання мокротиння для виявлення мікобактерій туберкульозу, бактеріологічного дослідження.
41. Збирання сечі для загального клінічного аналізу.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Проведення повного та часткового санітарного оброблення пацієнта.
2. Санітарне оброблення пацієнта з педикульозом.
3. Долікарська допомога хворому в разі погіршення стану під час приймання гігієнічної ванни.
4. Приготування розчинів хлорного вапна (10 %; 0,5 %; 1 %), хлораміну (1 %, 3 %; 5 %).
5. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни пацієнта, посуду.
6. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення.
7. Стерилізація медичного інструментарію кип'ятінням (у домашніх умовах).
8. Стерилізація в повітряному стерилізаторі. Контроль якості стерилізації.
9. Стерилізація паром під тиском у парових стерилізаторах. Контроль якості стерилізації.
10. Користування стерильною стерилізаційною коробкою (біксом).
11. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету.
12. Облаштування ліжка пацієнта.
13. Техніка заміни натільної і постільної білизни лежачому хворому.
14. Техніка користування функціональним ліжком.
15. Техніка транспортування і перекладання пацієнта.
16. Догляд за шкірою, вмивання лежачих пацієнтів, обтирання.
17. Догляд за волоссям лежачих пацієнтів: миття, розчісування, гоління, підстригання.
18. Догляд за статевими органами, промежиною (підмивання, висушування).
19. Догляд за очима: промивання, ванночки.
20. Догляд за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу.
21. Догляд за носовими ходами.
22. Догляд за порожниною рота (огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання).
23. Комплексна профілактика пролежнів.
24. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
25. Техніка підкладання металевого і гумового суден важкохворим.
26. Техніка подавання сечоприймача лежачим пацієнтам.
27. Користування гумовим колом.
28. Складання порційної вимоги.
29. Складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.
30. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
31. Введення харчових сумішей через зонд, годування через гастростому, оброблення шкіри навколо гастростоми.

32. Техніка вимірювання температури тіла, реєстрація.
33. Догляд за пацієнтами з лихоманкою.
34. Надання допомоги пацієнту під час критичного та літичного зниження температури тіла.
35. Підрахунок частоти дихання, оцінка отриманих даних.
36. Долікарська допомога у разі виникнення кровохаркання, легеневої кровотечі.
37. Подавання кисню з кисневої подушки. Централізоване подавання кисню через носові катетери, кисневі маски.
38. Визначення пульсу, його характеристика, реєстрація у температурному листку.
39. Вимірювання артеріального тиску, його оцінювання, реєстрація.
40. Надання першої допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
41. Надання долікарської допомоги в разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
42. Техніка застосування газовивідної трубки.
43. Техніка очисної клізми.
44. Техніка промивання шлунка.
45. Техніка сифонної клізми.
46. Техніка лікувальної клізми.
47. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером.
48. Визначення добового діурезу, водного балансу.
49. Техніка застосування банок.
50. Техніка застосування гірчичників.
51. Техніка накладання зігрівальних компресів.
52. Техніка охолоджувальних компресів.
53. Техніка застосування грілки.
54. Техніка застосування міхура з льодом.
55. Вибірка призначень лікаря з листка призначень.
56. Складання рецепту-вимоги на лікарські засоби.
57. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
58. Втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки.
59. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
60. Закладання мазі за повіки.
61. Техніка користування індивідуальним кишеньковим інгалятором.
62. Техніка набирання лікарських засобів із ампул і флаконів.
63. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.
64. Проведення проб на чутливість до лікарських засобів.
65. Техніка проведення проби Манту.
66. Техніка підшкірних ін'єкцій.
67. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
68. Техніка введення олійних розчинів, оброблення інструментів після ін'єкцій.
69. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.

70. Розведення та розрахунок дози антибіотика.
71. Техніка накладання джгута.
72. Техніка венепункції, внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
73. Техніка взяття крові з вени для лабораторного дослідження: бактеріологічного, біохімічного.
74. Монтаж і заповнення системи для внутрішньовенних вливань.
75. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
76. Техніка кровопускання.
77. Техніка взяття мазка із зів а й носа.
78. Збирання мокротиння для лабораторного дослідження: загального, бактеріологічного, для виявлення мікобактерій туберкульозу, атипичних клітин.
79. Взяття блювотних мас і промивних вод шлунка для дослідження.
80. Взяття калу для лабораторного дослідження: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, на яйця гельмінтів.
81. Техніка фракційного та дуоденального зондування.
82. Підготовка пацієнта та взяття сечі для загального та бактеріологічного дослідження.
83. Підготовка пацієнта та взяття сечі для дослідження за методом Нечипоренка.
84. Підготовка пацієнта для взяття сечі для дослідження за методом Зимницького.
85. Виписування направлень на лабораторне дослідження.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

1. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни пацієнта, посуду.
2. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення.
3. Комплексна профілактика пролежнів.
4. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
5. Користування гумовим колом.
6. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника. Уведення харчових сумішей через зонд, годування через гастростому, оброблення шкіри навколо гастростоми.
7. Техніка вимірювання температури тіла, реєстрація.
8. Догляд за пацієнтами з лихоманкою. Надання допомоги пацієнтові під час критичного зниження температури тіла.
9. Підрахунок частоти дихання, оцінювання отриманих даних.
10. Долікарська допомога в разі виникнення кровохаркання, легеневої кровотечі.
11. Подавання кисню з кисневої подушки.
12. Визначення пульсу, його характеристика, реєстрація в температурному листку.
13. Вимірювання артеріального тиску, його оцінювання, реєстрація.
14. Надання першої допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
15. Надання долікарської допомоги в разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
16. Техніка застосування банок.
17. Техніка застосування гірчичників.
18. Техніка накладання зігрівальних компресів.
19. Техніка охолоджувальних компресів.
20. Техніка застосування грілки.
21. Техніка застосування міхура з льодом.
22. Техніка користування індивідуальним кишеньковим інгалятором.
23. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.
24. Проведення проб на чутливість до лікарських засобів.
25. Техніка підшкірних ін'єкцій.
26. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
27. Техніка введення олійних розчинів, оброблення інструментів після ін'єкцій.
28. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.
29. Розведення та розрахунок дози антибіютика.
30. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
31. Техніка взяття крові з вени для лабораторного дослідження
32. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.

9. Індивідуальні завдання

З метою кращого засвоєння студентами дисципліни з догляду за хворими та медичною маніпуляційною технікою програмою і навчальним планом спеціальності передбачене виконання індивідуальних завдань:

1. Кожному студенту дано завдання по складанню тестів та задач, кросвордів згідно тем програми.
2. Підготовка студентами відеофільмів, стендів.

10. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні заняття, самостійна позааудиторна робота. Під час практичних занять використовуються засоби наочності, зокрема на всі заняття створені мультимедійні презентації, інтерактивні методи.

Практичні заняття спрямовані на отримання базових знань та відпрацювання алгоритмів виконання практичних навичок на рівні навички. На практичних заняттях студенти опановують уміння спілкуватися з хворими як на прикладах розігрування елементів рольової та ділової гри, так і безпосередньо при роботі з хворими.

11. Методи контролю

На лекціях та практичних заняттях контроль знань проводиться різними методами: опитування, розв'язування тестових завдань, виконання практичних навичок при роботі в малих групах, та індивідуальне виконання практичної навички. Значне місце при оцінці знань відводиться розв'язуванню ситуаційних задач як типових так і підвищеної складності.

Контроль самостійної позааудиторної роботи проводиться у формі виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях, індивідуальних консультаціях згідно графіка.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який включає усні відповіді та виконання практичної навички.

12. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Догляд за хворими та маніпуляцій на техніка»

Оцінка «5». Студент:

- дає повні відповіді на всі запитання, правильно визначає поняття;
- професійно володіє технікою виконання мануальних практичних навичок, виконує їх згідно з алгоритмом дії;
- точно формулює думки і обґрунтовує їх;
- грамотно оформлює свою відповідь;
- вміє вирішувати ситуаційні задачі з виділенням першочергових заходів по наданню допомоги на догоспітальному етапі.

Оцінка «4». -

- відповідь задовольняє ті ж самі вимоги, що й відповідають на оцінку «5», але студент зробив незначні помилки в теоретичних знаннях та допустив невеликі неточності.
- Технічно правильно виконує мануальні практичні навички, але допускає окремі помилки в підготовчому етапі, які створюють незручності для виконання II і III етапу. Допущені помилки здоров'ю пацієнта шкоди не завдають.

Оцінка «3». -

- знає і розуміє основні положення теми, але: є прогалини в теоретичних знаннях, в обґрунтуванні та осмисленні ситуаційних задач, допускає помилки при визначенні понять, термінології;
- у відповіді немає чіткості, послідовності;
- не вміє вирішувати задачі;
- мануальні навички виконані з окремими порушеннями техніки виконання (що не створюють загрози здоров'ю пацієнта, порушений алгоритм на I, II, III етапах виконання, що завдають шкоди психологічному здоров'ю хворого);
- плутає послідовність невідкладної допомоги.

Оцінка «2». -

- не орієнтується в матеріалі;
- виявляє не розуміння теми;
- мануальні навички виконані з грубими помилками – порушення асептики, техніки виконання навичок, невиконання наказу №720.

13. Методичне забезпечення

1. До кожного практичного заняття підготовлено інструктивні карти, алгоритми виконання практичних навичок, набір ситуаційних задач та тестів різного рівня складності.
2. Для виконання позааудиторної самостійної роботи підготовлені методичні матеріали з тестовим матеріалом, запитаннями для самоконтролю, рекомендованою літературою.

14. Рекомендована література

Основна

Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб. / За заг. керівництвом Губенко І.Я. — Черкаси, 2007. — 44 с.

Касевич Н.М. Основи медсестринства в модулях: навч. посіб. — К.: Медицина, 2009.

Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник. — К.: Медицина, 2008. — 424 с.

Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи: навч. посіб. — К.: Здоров'я, 2005. — 464 с.

Ковальова О.М., Лісовий В.М., Шевченко С.І., Фролова Т.В. та ін. Догляд за хворими: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 488 с.

Лісовий В.М., Ольховська Л.П., Капустник В.А. Основи медсестринства: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 560 с.

Медсестринський догляд за пацієнтом: Стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посіб. / І.Я. Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій, В.Г. Апшай. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

Савка Л.С., Разінкова Л.І., Коплик А.Ф. та ін. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / За ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. — К.: Медицина, 2009. — 480 с.

Додаткова

Соколова Н. Новый справочник медицинской сестры. — Ростов/Д: Феникс, 2001.

15. Інформаційні ресурси

Мережа Інтернет